

Metoderapport for reportasjeserien ”Islam i Tromsø”

1. Journalistene

Reportasjeserien er utført av:

Journalist Oddvar Nygård (ON) og journalist Sissel Wessel-Hansen (SWH), Nordlys

2. Tittel

”Islam i Tromsø”

3. Publisering

Reportasjeserien ble publisert i perioden 9. oktober 2010 – 9. november 2010, i et antall av 63 avissider, inklusive 8 førstesideoppslag.

Samt en slags epilog med et par sider i desember, som handlet om at det var satt endelig stopper for kjønnsdelt undervisning i Tromsø-skolene.

(Det kan også nevnes at i denne perioden flommet leserinnleggene inn til Nordlys’ debattsider i et antall som knapt har blitt noen annen enkeltsak til del tidligere).

4. Redaksjonen

Bladet Nordlys AS

Boks 2515

9272 Tromsø

Tlf.nr. 776 23 500/07760

5. Kontaktperson:

Journalist Oddvar Nygård,

Vestregt. 23,

9008 Tromsø

tlf.nr. +47 909 23 567

6. Redegjørelse for arbeidet

A. HVORDAN ARBEIDET KOM I GANG OG IDEEN MED PROSJEKTET

Spørsmålet som før eller siden måtte komme, ble stilt en gang vinteren 2010:

- Hva vet vi i Nordlys-redaksjonen om det muslimske miljøet i Tromsø?

Svar: At det er minst 1000 mennesker som kaller seg muslimer og at det er to moskeer i byen. Den ene, Alnor, er ledet av en Tromsø-kvinne som har konvertert til islam. Alnor planlegger å bygge en ny moské i Tromsø.

Det var egentlig alt.

I Nordlys hadde vi bare skrevet om byens organiserte, muslimske miljø når de selv tok kontakt for å slippe nyheter. Som da ledelsen for Alnor-moskeen i 2008 informerte om at de ønsket å bygge en ny moské i Tromsø, og at de allerede var lovet 20 millioner som startfinansiering fra en saudiarabisk forretningsmann som ønsket å være anonym. Utover dette hadde vi et par ganger skrevet om id-feiringen, og en enkelt gang – i forbindelse med striden om Muhammed-karikaturene – hadde det blitt stilt et par spørsmål om hva en lokal, muslimsk leder mente om saken.

Vi hadde altså en stor, organisert folkegruppe som vi hver dag kunne observere i Tromsøs gatebilde; kvinner med hijab, menn i kjortler og med langt skjegg.

Tromsøs muslimer er svært synlige. Og de var øyensynlig godt organiserte. Noen dypere kunnskap om hvem de var, hadde vi ikke. Hva de mente og hvordan de praktiserte sin religion, var vi nokså uvitende om.

Nordlys hadde unnlatt å skaffe seg kunnskap om temaet.

Og unnlatt å fortelle leserne om de ”nye” tromsøværingene.

Det var en journalistisk unnlattelsessynd som vi ville gjøre noe med.

Avgjørelsen om at vi skulle gå inn i temaet ”Islam i Tromsø”, ble tatt i en pause på SKUP-konferansen i mars 2010 i Tønsberg (!).

B. HVA VAR DEN SENTRALE PROBLEMSTILLING VED STARTEN AV PROSJEKTET?

Vi ønsket å belyse to temaer:

For det første: Hvem er de organiserte muslimene i Tromsø, hvilken utgave av islam tror de på og hva mener de om alle de store spørsmålene som debatteres i offentligheten i møtet mellom islam og det kristne, sekulære Europa. Hvordan driver de sine trossamfunn og moskeer? Hvordan finansierer de sitt religiøse organisasjonsarbeid? Og hvem er den ”vanlige” Tromsø-muslimen?

For det andre: Den spesielle historien om pengesterke og gavmilde, men anonyme, saudiarabiske donatorer burde være et interessant reportasjespor å følge. Kanskje vanskelig å trenge inn i, men verdt å prøve å se på.

C. HVA VAR GENUINT NYTT I SAKEN?

Lite og ingenting var som nevnt skrevet eller publisert tidligere om Tromsøs muslimer. Intet seriøst, journalistisk arbeid var gjort lokalt om temaet. Ikke av Nordlys eller av noen andre lokale medier. Temaet var jomfruelig mark. Alt vi ville klare å grave frem av kunnskap, ville være nytt.

Bakenfor det lille som var kjent, skulle det vise seg å ligge et berg av interessant informasjon. Det skulle etter hvert bli klart at nyhetene var både flere og større enn vi i vår villeste fantasi kunne forestilt oss.

D. ORGANISERINGEN AV ARBEIDET

I mars 2010 startet en av oss (ON) letingen etter mer informasjon. Dette ble lenge gjort på siden av, og i tillegg til, de daglige, journalistiske oppgavene i redaksjonen. Delvis også på fritida.

Et helt naturlig startpunkt var den mest profilerte moskeen Alnors hjemmesider. Også den andre moskeen, Islamsk senter for Nord-Norge (ISNN), hadde hjemmesider på nettet, men med atskillig mindre informasjon enn Alnor. Dessuten var det Alnor som planla å bygge en ny, ”arktisk” moské.

Navnene på komiteen som ledet Alnor-moskeen, syntes som et greit utgangspunkt for søk. De sto listet på hjemmesiden. Og det faktum at Alnor er organisert som en stiftelse, betydde at det ville være informasjon i form av årsberetninger og regnskap å hente i Brønnøysundregistrene. Alle registrerte trossamfunn i Norge mottar offentlig støtte. Ergo måtte også kommune og fylkesmannen kontaktes for å få oversikt over hvor mye offentlige penger som ble moskeene til del.

Det var bare å gå i gang.

Den som graver...

Alnors årsberetninger og regnskap, fra 2005 til og med 2009, samt rolleoversikter, ble lastet ned. Det var meget interessant lesning.

Der årsberetningene kunne fortelle om meget høy aktivitet i et trossamfunn med ca. 300 registrerte medlemmer, med besøk flere ganger i året av imamer fra hele verden, en god del reisevirksomhet og generelt stor egenaktivitet i en moské som var åpen hver dag for sine medlemmer, der gjenspeilte regnskapene så godt som *ingenting* av dette.

Alnor hadde ingen ansatte. Ingen – ikke ledelsen, ingen imamer – hevet lønn eller honorarer (bortsett fra den eksterne revisoren). Årlig omsetning lå på vel 420 000 kroner i 2009 og

inntektene besto i hovedsak av offentlige tilskudd, pluss fortjeneste på boksalg og litt innsamlede midler.

Når skattelistene i tillegg viste at de to sentrale lederne i Alnor, Sandra Maryam Moe og hennes ektemann, den engelske konvertitten Andrew Ibrahim Wenham, i følge siste ligning hadde en årlig, skattbar inntekt på henholdsvis kr 48 229,- og kr 132 361,-, var det vanskelig å forstå hvordan man kunne drive en så stor organisasjon med så mye aktivitet nesten bare på ren, frivillig dugnadsbasis – hver dag, året rundt.

Og hvem betalte reisene og oppholdet til de stadig tilreisende imamene, som det kom flere av hvert eneste år, fra hele verden, og som i flere tilfeller bodde i Tromsø fra en til tre måneder av gangen?

Hvordan hadde forresten Alnor skaffet seg bygningen som moskeen holdt til i? Den var beliggende svært sentralt i Storgata i Tromsø og var eid av Alnor-stiftelsen, kunne Eiendomsregisteret fortelle.

Regnskapene til Alnor ga ingen svar på noen av disse spørsmålene. Huskjøpet var for eksempel ikke registrert der i det hele tatt.

Her var det åpenbart mer å finne ut av.

Navnesøkene viste seg å være problematiske. Bortsett fra ekteparet Wenham/Moe og en person til, var resten av navnene i ledergruppa av arabisk/kurdisk/pakistansk opprinnelse. Bokstaveringen av disse navnene varierte, også på Alnors egne hjemmesider og dokumenter. Søk i Folkeregisteret, som vi for øvrig fikk et utmerket samarbeid med, og på nettet, ga derfor i flere tilfeller ingen resultater.

Dette gjaldt blant annet selveste styrelederen i Alnor-stiftelsen, en viss Hussein Aldaoudi. Det tok tid å finne ham. Etter måneders leting ble han til slutt lokalisert. I Örebro, Sverige. Til gjengjeld var mannen og hans virke i nabolandet en ”øyeåpner” for et par kanskje i overkant naive og forståelsesfulle journalistsjeler.

I tillegg til søkene i Brønnøysundregistrene, Eiendomsregisteret, Folkeregisteret, Statens Kartverk og på en lang rekke nasjonale og internasjonale nettsteder, ble det tatt kontakt med et par personer i Tromsø som vi visste hadde kunnskaper om det muslimske miljøet, uten selv å tilhøre det.

I en av disse samtalene mottok vi en litt overraskende opplysning: Vedkommende kilde hadde blitt innkalt til samtale med PST i Tromsø - for å gi sin vurdering av nettopp det muslimske miljøet i Tromsø. Vår kilde mente bestemt at PST overvåket miljøet nøye.

Med den kunnskapen ombord, ble det klart at vi også på et tidspunkt måtte kontakte vårt lokale PST og stille noen spørsmål.

Etter et par måneder med litt aktivt ”venstrehåndsarbeid” satt vi med en rekke gode spørsmål. Men foreløpig ingen gode svar. I løpet av mai 2010 ble det av redaksjonsledelsen ryddet litt tid for å jobbe mer konsentrert med saken. Den ene av oss som hittil hadde jobbet alene og ”på si” med å kartlegge noen fakta rundt trossamfunnet Alnor, fikk tre hele arbeidsdager avsatt til bare å jobbe med ”Islam i Tromsø”.

Litt konsentrert innsats hjalp. Styreleder Aldaoudi dukket opp. Feilstavingen av navnet hans på Alnors egne hjemmesider hadde holdt ham ”skjult”. Ved å ta i bruk hans egen stavemåte i underskriftene på regnskapene og årsberetningene, kom han frem i lyset.

Søk på ham i svenske media ga oppsiktsvekkende opplysninger. Han var en meget omstridt person som ledet en muslimsk privatskole i Örebro. Driften av denne skolen hadde

lokalavisene skrevet en hel del om. Aldaoudi drev en skole som ble hevdet å bryte med svensk lov, både skolelovgivningen og andre lover. I tillegg ble det påstått at han hadde mildt sagt tvilsomme forbindelser i muslimske miljøer i Malmø og København, med radikale, fundamentalistiske imamer og organisasjoner. Han ble i tillegg beskrevet som en meget mediesky person, som blant annet ikke likte å bli tatt bilder av.

Hvordan hadde det seg at denne mannen var styreleder for en moské i Tromsø? På Alnors hjemmeside fantes det imidlertid bilder av styrelederen. Sammen med en tilreisende imam – visstnok fra Saudi-Arabia – var han forevige på fisketur i en sjark utenfor Sommarøy i Tromsø kommunes ytterkant. Det var sol, blankt sommervær og to skjeggete, muslimske menn med svær torsk mellom nevene.

Et utrolig spesielt bilde. En fordomsfull person ville nok ha sagt at det så ut som ”styret i Al-Qaida på skreifiske”...

De siste ukene før sommerferien ble saken liggende. Men det ble bestemt å sette fullt trykk på når ferien var over.

... finner til slutt svar

I siste halvdel av august startet jobben med fordoblet mannskap (to!) og begge fikk fri fra andre, daglige gjøremål i redaksjonen. (Visse begrensninger på fulltids arbeid med saken var det likevel, ettersom ON er klubbleder og måtte bruke ganske mye tid blant annet på lokale lønnsforhandlinger i et par uker).

Imidlertid gjorde vi stadige fremskritt. Et navnesøk på nettet på Andrew Ibrahim Wenham brakte oss til slutt til Perth, Australia, der Moe og Wenham hadde bodd frem til år 2000. I den australske avisa ”The Age” ble Wenham knyttet opp til Australias første, store terrorrettssak mot en herre ved navn Jack Roche. Han ble i mai 2004 dømt til sju års fengsel for terrorplanlegging, rettet mot jødiske synagoger og jødiske ledere, samt mot rutefly mellom USA og Australia. Roche hadde handlet på direkte ordre og med finansiering fra Al-Qaida og selveste Osama bin Laden. Men ikke kommet lenger enn til planlegging. Roche hadde tilstått under rettssaken, samarbeidet med påtalemyndigheten og lagt alle kortene på bordet. I løpet av rettsforhandlingene pekte han ut Wenham som en av sine nærmeste allierte. (På dette tidspunktet hadde Moe og Wenham for lengst flyttet fra Australia).

Snekkeren og moskélederen i Tromsø hadde i følge disse opplysningene en fortid knyttet til noen av verdens verste terrornettverk.

Opplysninger av denne art krevde selvsagt å bli belagt med flere, uavhengige kilder. Vi måtte være hundre prosent sikre på at informasjonene var korrekte. Det er langt fra Tromsø til Perth i Australia. I tillegg betydelig tidsforskjell. Det var også over seks år siden rettssaken. Og Nordlys-redaksjonens reisebudsjett var ikke dimensjonert for den slags reportasjereiser.

Det tok tid å finne de kildene vi trengte. Og mye arbeid. Ikke minst fordi australsk rettsvesen og alle politimyndigheter svarte oss at de hadde hemmeligstemplet alle dokumenter fra rettssaken.

Men vi fikk de kildene og bekreftelsene vi trengte. Fra flere hold. Det endelige gjennombruddet kom da den australske forfatteren Sally Neighbour svarte på våre henvendelser og bekreftet våre opplysninger. Hun hadde som journalist og forfatter både omtalt Wenham, samt jaktet på ham etter at han forlot Australia, uten hell. Hun ga oss også helt nye opplysninger om Wenhams forbindelser med Roche og den muslimske terrororganisasjonen Jemaah Islamiyha (som blant annet sto bak den blodige terroraksjonen på Bali i 2002) og om forbindelsene Wenham hadde hatt med toppledelsen i Al-Qaida.

Utrolig! De nesten uvirkelig sensasjonelle opplysningene var bekreftet.

Den som foretar en reise

Den dagen svarene og bekreftelsene fra Sally Neighbour – blant annet forfatter av boken ”In the Shadows of the Swords” om Jemaah Islamiyha – kom, befant vårt lille team, for anledningen komplettert med fotograf, seg i Ørebro.

Vi hadde bestemt oss for å oppsøke Alnors styreleder uten å ha noen forhåndsavtale med den omstridte og mediesky mannen. Dessuten hadde vi allerede hatt mye kontakt med en svensk kollega i SVT i Ørebro, som hadde god kjennskap til Hussein Aldaoudi. Kollega Karwan Tahir hadde i tillegg begått en reportasjeserie for SVT om konsekvensene av saudiarabisk finansiering av moskeer, muslimske skoler og trossamfunn i Europa.

Så selv om styreleder Aldaoudi eventuelt slamret døren i ansiktet på oss, ville vi treffe og intervju kollega Karwan. I tillegg avtalte vi intervju med skoleledelsen i Ørebro kommune. Vi håpet også å kunne treffe den første rektoren på Aldaoudis muslimske privatskole, svenske Elisabeth Söderling, som hadde sluttet i rektorjobben etter kort tid. Hun syntes ikke noe om at hennes telefonsamtaler og e-post skulle sjekkes av Aldaoudi, og at hun ble utestengt fra skolens åpningsseremoni fordi hun var kvinne.

Reportasjereisen til Ørebro ga mange svar. Møtet med Hussein Aldaoudi og hans skole var en sjelden interessant opplevelse. Og våre lokale, muslimske ledere i Alnor-moskeen fremsto nå som noe helt annet enn det de hadde gitt seg ut for å være.

Etter Ørebro-reisen i slutten av september satt vi med usedvanlig mye unikt reportasjestoff. Sprengstoff av sjeldent kaliber. Nå var det bare å knytte sekken.

Siste runde ble å konfrontere Alnor-ledelsen med opplysningene vi hadde samlet, med all dokumentasjonen vi satt på. Om finansieringen av trossamfunnet og moskeen. Om ideologien – wahabismen – de var nært knyttet til, men holdt skjult for offentligheten. Om nettverksforbindelsene deres i skandinavisk og europeisk islam. Og selvsagt: Fortiden deres.

To avgjørende punkt i arbeidet

10. september 2010, en måned før vi startet å publisere reportasjeserien ”Islam i Tromsø”, var vi og en av Nordlys’ fotografer til stede da Tromsøs muslimer etter slutten av fastemånedens ramadan feiret høytiden id.

Offisielt var vi der for å lage en grei, dagsaktuell nyhetsreportasje. Hvilket vi også gjorde. Men på dette tidspunktet visste vi allerede om Wenhams fortid. Nå trengte vi nye bilder av ham. I det muslimske miljøet. Settingen var perfekt for oss.

Ca. 400 Tromsø-muslimer feiret høytiden i en av byens idrettshaller. Store og små, i fargerike festdrakter. Verden i Tromsø. Eksotisk og spennende.

Men med en sterk bismak: Kvinnene var fysisk adskilt, bakerst i hallen. De tok seg av barna og festmaten.

I sentrum for begivenheten, Andrew Wenham, en av dagens sentrale organisatorer. ON kjente Wenham, hadde snakket med ham flere ganger tidligere. Det var en noe underlig følelse å treffe ham og snakke med ham denne dagen.

Men vi fikk glimrende bilder.

Vi traff flere muslimske venner og bekjente på id-feiringen. En venn av ON, en ung, tilsynelatende godt integrert tromsøværing fra Somalia som kjører drosje, kom bort til oss. Svært pratsom, hyggelig og veldig sekularisert muslim, var ONs bedømmelse. Han smilte, rakte ut labben: ”Hei, Oddvar, hyggelig at dere er her”. Så snudde han seg mot Sissel, trakk raskt et hvitt sjal ned fra skuldrene, tullet det rundt høyrehanda og rakte den så frem mot henne. Sissel stivnet da det gikk opp for henne at vår venn ikke kunne berøre henne med hendene. Fordi hun var kvinne. Hun var uren. Hun var haram.

Den andre ”episoden” som fortjener å nevnes i en kort gjennomgang av arbeidet bak reportasjeserien, var den dagen vi dro hjem til ekteparet Moe/Wenham for å konfrontere dem med de opplysningene som nesten et halvt års research hadde gitt oss.

Hjemme i stua deres, to dager før publiseringen startet, la vi frem all informasjonen vi hadde om Alnor, om hvordan trossamfunnet ble drevet og finansiert, og om deres eget nettverk og forbindelser.

Og til sist: ”Kjente du, Andrew, en mann som het Jack Roche da dere bodde i Australia?”

Wenham benektet alt vi mente vi visste om hans fortid i Perth. Det var overdrivelser, løgner og islamofobi alt sammen. Ingenting av det vi kunne fremlegge av dokumentasjon, medførte riktighet. I følge Wenham.

Vi noterte svarene. Og hadde i tillegg alt på bånd. Takket for oss etter to nokså intense timer og gjorde oppmerksom på at vi kom til å publisere våre funn to dager senere. Med deres kommentarer og svar.

I nitiden om kvelden samme dag, ringte ONs telefon. Det var Sandra Maryam Moe: ”Kan dere møte oss igjen i morgen? Andrew vil endre forklaring.”

Det kunne vi. Fredag formiddag satt vi igjen i stua til ekteparet som ledet Alnor. Andrew Wenham la nå alle kort på bordet. Bekreftet alt vi hadde gravd frem om ham. Alt vi hadde av opplysninger var hundre prosent korrekt. Ja, han hadde vært på treningsleir for jihad i flere

uker i Filippinene. Ja, han hadde møtt Hambali – på den tiden regnet som nummer tre i Al-Qaidas ledelse. Men han hadde blitt lurt i en felle den gangen. Han tok avstand fra terror.

Dagen etter, lørdag 9. oktober, startet Nordlys publiseringen av serien ”Islam i Tromsø”.

Nesten nøyaktig en måned senere, 10. november 2010, opplyste Sandra Maryam Moe i Nordlys at ledelsen i Alnor hadde gitt opp planene om å bygge en praktmoské i Tromsø – med saudiarabisk finansiering.

I mellomtiden hadde debatten rast. Ikke minst i Nordlys’ spalter. Det hadde vært dialogmøte i et fullsatt kulturhus i Tromsø i regi av Abid Raja, (som i parentes bemerket avsluttet møtet med nærmest å tvinge Sandra Moe til å håndhilse på ham). På dette møtet sto det opp ”menige” muslimer og anklaget Alnor-ledelsen for å være sterkt wahabistisk inspirert og for å ha splittet det muslimske miljøet i Tromsø på fordekt, ideologisk grunnlag.

Sandra Maryam Moe ble bare noen dager senere presset av Tromsø kommune til å avsløre hvem den gavmilde, men anonyme, saudiarabiske giveren var. Da navnet ble kjent for oss, startet videre graving. Tips og dypdykk på nettet førte oss denne gang til Island. Det viste seg at trekløveret Sandra Maryam Moe, Hussein Aldaoudi og den anonyme giveren tidligere i fjor høst hadde startet et muslimsk trossamfunn i Reykjavik. Intervjuet med lederen av det allerede eksisterende, muslimske trossamfunnet i den islandske hovedstaden fortalte oss at det var stor skepsis blant islandske muslimer til nykommerne.

UD og Jonas Gahr Støre hadde erklært at saudiarabisk finansierte moskeer i Norge ikke var ønsket fra den norske regjeringens side. Denne beskjeden var også nylig kommunisert fra norske til saudiarabiske myndigheter.

Epilog

I desember ble en sak som kom opp i kjølvannet av den opprinnelige reportasjeserien, avgjort av skolemyndighetene i Tromsø.

På en av Tromsøs barneskoler hadde skoleledelsen besluttet å skille gutter og jenter i gymnastikkundervisningen. Vi fikk vite at dette ble gjort fordi en muslimsk mor til en niårig jente hadde informert skoleledelsen om at hun vill ta jenta ut av kroppsøvingstimene pga av sin religiøse tro. Skoleledelsen fant på denne bakgrunn at det var riktig å kjønnssegregere elevene i disse timene.

Vi skrev om saken. Og oppdaget at andre foreldre på skolen, som var sterke motstandere av skoleledelsens beslutning, følte at det var alt for ubehagelig å la seg intervjuet og stå frem med sitt syn.

Det vi også måtte unnlate å publisere i saken, av hensyn til den unge jenta, var vår viten om at den muslimske moren som hadde initiert beslutningen, var Sandra Maryam Moe.

Men i desember satte skolemyndighetene i Tromsø foten ned. Tromsø-skolene skulle ikke være kjønnssegregerte. Ikke i kroppsøvingstimene heller.

Kildebruk og kildekritikk

Med bare et par unntak var alle våre kilder åpne og offentlige. Unntakene var personen som informerte oss om at vedkommende hadde blitt innkalt til PST for å snakke om sitt kjennskap til det muslimske miljøet i Tromsø, samt foreldre på Borgtun skole som ikke ønsket å stå frem med sitt syn når det gjaldt kjønnssegregeringen som skoleledelsen iverksatte i gym-timene. En enkelt kilde i tillegg kan vi ikke si noe som helst om uten å avsløre identiteten. Det har vi lovet ikke å gjøre.

Arbeidet krevde at vi skaffet oss en god del ny bakgrunnskunnskap. Et par tusen sider litteratur om islam, islamsk historie og islam i Vesten, ble pløyd, og var helt nødvendig ballast.

Nettet viste seg igjen å være et fantastisk tilfang av journalistisk gull. Men selv om man benytter avanserte søk, lærte vi at grundige søk kan ta tid, og må gjentas i forskjellige varianter før man treffer målet. Tid og tålmodighet er påkrevet.

De offentlige registrene, som Eiendomsregisteret, Brønnøysundregistrene, Statens Kartverk og Folkeregisteret, ga oss den starten vi trengte for å stille de riktige spørsmålene, for deretter å jakte svarene.

Men ingenting slår den direkte og muntlige kontakten med menneskene som har tilknytning til historien. Vårt møte med Alnors styreleder Hussein Aldaoudi kommer ingen av oss noensinne til å glemme. Noen ganger kan spenningen som oppstår i et direkte møte med kilder gi et ganske så rikt tilfang, utover hva som sies og de opplysningene som blir gitt. Også de opplysningene som en person ikke gir, unnvikelsene og svarene som uteblir, kan fortelle en historie.

Forberedelsene, alle timene, dagene og månedene med research vi hadde lagt ned før vi intervjuet de sentrale aktørene i Alnor, var helt avgjørende.

Vi hadde med stor sikkerhet latt oss lure trill rundt på mange punkter dersom vi ikke hadde gjort grundig research, før vi intervjuet Alnor-ledelsen. Uten forberedelsene vi hadde lagt ned, hadde vi ikke hatt noen mulighet til å kunne stille kritiske oppfølgingsspørsmål til intervjuobjektene. Noen av dem fremsto som ganske så drevne løgnere. Men når en kilde beviselig lyver så lett som noen av våre gjorde, forteller det ”volumes”.

Ingen sentrale opplysninger i serien bygger på en enkelt kilde. Alle avgjørende punkt i fremstillingen ble kryssjekkert og ingen viktige opplysninger ble tatt for god fisk uten uavhengige bekræftelser.

Det er dermed ikke sagt at det ikke er mer å fortelle om saken. Løse tråder i historien finnes. Ikke minst når det gjelder hvordan finansieringen av wahabistisk misjonering i Skandinavia og resten av Europa konkret foregår. Her bør det være mye god reportasjemat å hente for større og mer ressurssterke redaksjoner enn den i Nordlys.

Kildeliste

Publiserte kilder:

Litteratur:

- Kari Vogt: *Islam på norsk* (Cappelen Damm, revidert utgave 2008,)
Kari Vogt: *Kommet for å bli – Islam i Vest-Europa* (Cappelen 1995)
Kari Vogt: *Islam – tradisjon, fundamentalisme og reform* (Cappelen 2005)
Kari Vogt og Anders Heger: *Bruddet – Hellige krigere og en ny verdensorden* (Cappelen 2002)
Thomas Hylland Eriksen: *Bak fiendebildet – Islam og verden etter 11. september* (Cappelen 2001)
Peter Normann Waage: *Islam i en moderne verden – Et essay om dialog* (Cappelen 2004)
Ibn Warraq: *Hvorfor jeg ikke er muslim* (Humanist Forlag 2003)
Irshad Manji: *Hva er galt med islam? – en oppfordring om ærlighet og forandring* (Cappelen 2005)
Paul Berman: *Terror og liberalisme* (Dinamo Forlag 2003)
Anne Sofie Roald: *Islam* (Pax Forlag 2004)
John L. Esposito: *Islam – The Straight Path* (Oxford University Press 1998, Third Edition)
Leila Ahmed: *Women and Gender in Islam* (Yale University Press 1992)
Hege Storhaug: *Men størst av alt er friheten* (Kagge Forlag 2006)
Ayan Hirsi Ali: *Mitt liv, min frihet – en selvbiografi* (Cappelen 2007)
Sally Neighbour: *In the Shadow of the Swords – On the trail of terrorism from Afghanistan to Australia* (HarperCollins 2004)
Helle Merete Brix: *Mod mørket – Det muslimske broderskap i Europa* (Lysias 2008)
Jonas Gahr Støre: *Å gjøre en forskjell* (Cappelen Damm 2008)

Aviser/media:

- VG: *Det nye Norge – reportasjeserie, sommeren 2010*
The Age (Australia): *Nyhetsartikler vedr. rettssaken mot Jack Roche, mai-juni 2004*
The Australian: *Nyhetsartikler vedr. rettssaken mot Jack Roche, mai-juni 2004*
Ibn Warraq: *Saudis Coming to a School Near You – artikkel, www.rights.no*
Roy Brown: *Why hard-line Islam is winning, foredrag/artikkel, Tidsskriftet Sappho, Danmark*
SVT: *Islam och integrationen, programmet "Uppdrag granskning"*
Sveriges Radio, P4, Ørebro
Sydsvenskan: *al-Haramain står på FNs terrorlista, 08.02.06*
Sydsvenskan: *Ökad radikalisering i Rosengård, 29.01.09*
Nerikes Allhånda: *Alsalamskolen får kritikk av Skolverket, 08.05.09*
Nerikes Allhånda: *Halve förskolepersonalen sade upp sig i protest, 06.04.2010*
Bjørn Gabrielsen: *Den nye vekkelsen, DN, 21.01.2010*
Lars Hedegaard: *Abu Labans vidstrakte forbindelser, Sappho, juni 2006*
Klassekampen: *Kampen om de unge, 23.01.10*
The Wall Street Journal: *Changing Convictions on Bashir, WSJ.com, 12.08.2010*
The Guardian: *Revealed: Preachers' messages of hate, 07.01.07*

I tillegg en rekke nyhetsartikler på papir og nett, i Aftenposten, VG, Dagbladet, Dagsavisen, DN, Klassekampen, Nordlys, iTromsø, Sydsvenskan, Nerikes Allhånda, SVT, Ekstrabladet, Jyllandsposten, The Guardian, The Observer, The Telegraph, BBC News Online, Four Corners (ABC TV), ABC Online samt andre australske, britiske, svenske og danske aviser og nyhetsblogger,

Andre skriftlige kilder:

Skolinspektionen, Linköping: *Regelbunden tillsyn i den fristående grundskolan Alsalam i Ørebro kommun, Beslut och rapport*

Skolverket, Linkøbing: Utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Alsalam, Ørebro kommun, beslut och skolrapport
Kommunledningskontoret, Ørebro: Tilsynsrapport förskolan Alsalam, mai 2010
Brønnøysundregistrene
Eiendomsregisteret
Statens Kartverk Tinglysingen
NA 24 Bedriftskatalogen
Politiets sikkerhetstjeneste: Åpen trusselvurdering 2010
Politiets Sikkerhetstjeneste: PST 0910

Nettsteder:

Alnor, hjemmeside, www.alnor.no
Islamsk senter for Nord-Norge, hjemmeside, www.isnn.no
SunniPath – The Online Islamic Academy
Islam Net – Det islamske nettverk
www.islamguiden.com
Arabic Network For Human Rights Informations
Det islamske trossamfund i Danmark
Oddbjørn Leirvik: Islam i Norge, oversikt, statistikk m.m. www.folk.uio.no
Islam.no
Vårt Land: Norges moskeer, www.vl.no
Tidsskriftet Sappho, Danmark, www.sappho.dk
Human Rights Service, www.rights.no
Wikipedia
Store norske leksikon, www.snl.no
www.document.no
Åpne dører – I tjeneste for forfulgte kristne, www.opendoors.no

Intervjuer, samtaler og skriftlig kommunikasjon med:

Martin Daly, reporter, The Age, Melbourne, Australia
Sally Neighbour, journalist/forfatter, Australia
Gregory Fealy, professor, The Australian University
Gregory Martinovich, District Court Registry, Perth, Australia
Adam Smith, Team Leader – National Media Operations, Australian Federal Police
Hussein Aldaoudi, styreleder i stiftelsen Alnor, skolesjef Alsalam-skolen, Ørebro
Sandra Maryam Moe, daglig leder i Alnor Senter, Tromsø
Andrew Ibrahim Wenham, medlem av ledergruppen i Alnor Senter, Tromsø
Rahma Søvnik, tidl. leder Islam Net Student Tromsø
Ahmad Naweed Faizi, leder Islam Net Student Tromsø
Kari Vogt, religionsforsker, Universitetet i Oslo
Hege Storhaug, informasjonsleder, Human Rights Service
Per Willy Amundsen, stortingsrepresentant, innvandringspolitisk talsmann (Frp)
Abid Raja, vararepresentant, Stortinget (Venstre)
Karwan Tahir, producer/reporter, Sveriges Radio, Ørebro
Elisabeth Söderling, lærer, tidligere rektor Alsalam-skolen, Ørebro
Per-Arne Medin, skoleadministrasjonen, Ørebro kommune
Pia Anthammar Ottnar, kommunledningskontoret, Ørebro kommune
Roy Brown, fast observatør ved FN i Geneve for International Humanist and Ethical Union
Lars Kristoffersen, overbetjent, leder Politiets Sikkerhetstjeneste, Troms politikammer
Thomas Hegghammer, forsker, Forsvarets Forskningsinstitutt (FFI)
Brynjar Lia, dr. philos, forskningsleder, Forsvarets Forskningsinstitutt (FFI)
Esben Helmersen, Skatt Nord/Folkeregisteret
Eduardo da Silva, politiker (Ap), Tromsø, leder i Tromsø kommunes samarbeidsutvalg for innvandrere
Khaled Ruhani, Tromsø

Mohammed Hassan, Tromsø, leder Islamsk senter for Nord-Norge
Nilas Johnsen, journalist, VG
Stig Lægdene, rektor ved presteutdanningen i Tromsø
Arild Hausberg, ordfører (Ap), Tromsø
Jonas Gahr Støre, utenriksminister
Espen Barth Eide, statssekretær, UD
Eli Carstens, rektor Borgtun skole, Tromsø

Mahtab Aslam, arkitektstudent, Aalborg
Ann-Jorunn Vik, førstekonsulent, Fylkesmannen i Troms
Tromsø kommune
Salmann Tamimi, leder for det muslimske samfunn på Island

(Noen meget få kilder har ønsket å være anonyme).

7. Spesielle erfaringer – oppsummering

”Islam i Tromsø” ble noe annet enn vi hadde forestilt oss da vi startet med arbeidet. Fakta og sporene vi fant, førte oss til sammenhenger, problemstillinger og steder vi var totalt uvitende om i utgangspunktet. Men det ble en uhyre lærerik reise.

Det viste seg også å bli en kontroversiell reportasjeserie. Vi tråkket tydeligvis på svært mange ømme tær. I litt forskjellige leire. Vi ble kjeftet huden full og i leserinnlegg møtt med karakteristikk av oss to personlig som rasister, islamofober, fremmedfiendtlige, hatefulle og kunnskapsløse. De snilleste kritikerne kalte oss for fordomsfulle og hevdet vi og Nordlys drev kampanjejournalistikk med en klar agenda.

Det lever vi godt med.

Særlig siden ingen har påvist en eneste faktafeil i alle de spaltetimerne vi har publisert. Dessuten bør det ligge godt innenfor ytringsfriheten å kunne krenke oss i det offentlige rom.

Fra andre hold har vi blitt omfavnet. I noen tilfeller var omfavnelsene nesten like ubehagelige som utskjellingene.

Flere har åpenbart ment at feilen vi og Nordlys gjorde, var å publisere det vi visste. Fordi det var sårende, stigmatiserende og gjorde livet vanskeligere for *alle* muslimer i Tromsø.

Vår mening om den saken er enkel: Dersom det var noen som virkelig fortjente å få vite hva enkelte av deres egne ledere drev med og sto for, var det Tromsøs over tusen muslimer.

Vi tilegner denne reportasjeserien til dem.

8.

Tromsø, 15. januar 2010

Sissel Wessel Hansen

Oddvar Nygård